

Reuniunea învățătorilor

Apare odată în lună.

Proprietar editor : Reuniunea învățătorilor români dela școalele popor. conf. ort. din protopopiatele arădane I—VII.	REDACTOR : IOSIF MOLDOVAN Inv. director-școlar.	Manuscrisurile și corespondența se va trimite redact. în Arad, Tökölly-tér 8., iar abonamentele cassarului Iuliu Groșorean în Galsa-Világos.
Comitetul de redacție: Iuliu Groșorean, Dimitrie Popoviciu, Ioan Crișan, Iosif Stanca, Petru Vancu, Dimitrie Olariu, Dimitrie Boariu, Teodor Cherechean, Hersilia Cadariu, Nicolae Cristea, Petru Colțeu, Dimi- Micu, Pavel F. Dăriea, Tr. Givulescu și I. Borlea, învățători		
Abonament: pentru Ungaria 5 coroane. — Străinătate 7 coroane.		

O pagină din activitatea școlară a mitropolitului Andrei baron de Șaguna.*)

Poporul celce ședeă în întunerec, a
văzut lumina mare și colorce ședeau în
locul și în umbra morții, lumină le-a
răsărit.

E. Matei IV—10.

Dacă școala română înscrie cu mândrie în istoria ei nume mari de bărbați, numai puțin istoria ei modernă păstrează ilustrațiuni, cari o pot pune alături cu a oricărui națiuni și printre aceste ilustrațiuni, mitropolitul Andrei baron de Șaguna, lucește ca o lumină deosebită.

O sută de ani sunt trecuți dela nașterea acestui mare bărbat a neamului nostru, carele brazdă adâncă a tras în pământul înțelenit al culturii poporului român. Nevrednici am fi de chemarea noastră, când am nesocoti momentul

*) Conferință ținută în Arad, la 31 Octomvrie st. v. 1909 în adunarea învățătorilor din ppiatul Aradului.

ce ni-se ofere, de a aduce și noi și cu aceste ocazii, prinosul mulțumirii noastre, pentru toate câte a făcut și pornit acest mare Arhipăstor în interesul culturii tinerețului român și a școlii române. Nu e permis a da uitării pe acest mare Arhiereu, care toată viața o a jertfit pentru binele *acestui* popor, veacuri de-a rândul nebăgat în seamă, dar ale cărui brațe vânjoase, cu prisosință au fost utilizate de egoismul popoarelor ce s'au străcurat și sălășluit pe aceste de Dumnezeu alduite pământuri. N'a fost clipă, în care să nu obosească, întru aflarea celor mai nimerite căi, pe cari cu siguranță să înainteze neamul și biserica noastră«. ¹⁾)

Și cu cât trec mai mulți ani, decând Șaguna ne-a fost răpit, cu atât el ni-se prezintă mai măreț, mai mândru!

În inimile tuturor a pătruns savantul istoric și scriitor din Valenii-de-munte, în duminica a XX-a după rusalii, a anului trecut, când constată: că mulțimei pioase i-s'au umezit ochii, în momentul când Arhiereul și preoții au rostit respicat numele lui »Andrei br. de Șaguna Mitropolitul Ardealului«. Iar când din amvon s'a celit evanghelia zilei, a feciorului văduvei din Nain, pe carele Mântuitorul l-a chemat la viață, mulți se vor fi gândit la clerul și poporul român de aici, fiul unei națiuni văduvite, pe care în cuvinte și cu fapte de mântuitor l'a făcut viu *acest* Arhiereu »și l-a dat mamei sale«.

Asupra vieții și activității lui Șaguna s'a scris până acum, relativ foarte mult, în esență însă puțin. Și după cum zice preotul Gh. Tulbure: — »opera lui a fost tractată în întregime sau din anumite părți, în nenumărate cuvântări ocazionale, în conferințe sau disertațiuni comemorative și chiar în mici studii biografice. De treizeci și cinci de ani, de când osemintele lui, pentru noi moaște sfinte, zac supt țărâna Rășinarului, ucenicii și admiratorii săi, la toate prilejurile, cu peana și cu cuvântul, în școli, în ziare și de pe toate tribunele libere, s'au întrecut în

¹⁾ Dr. P. Șpan „Va'ra Școlară“ Nr. festiv.

preamărirea faptelor lui, ca și în plângerea morții lui, întemeind în chipul acesta la noi — și cu drept cuvânt — un adevărat cult alui Șaguna«.

Tocmai pentru aceasta neputincios este graiul gurei mele, a mări după cuviință toate faptele lui mărețe, săvârșite, pentru înălțarea bisericii și mântuirea neamului nostru din cătușile robiei amare; a desluși acele învățături și sfaturi înțelepte, cu cari a fost atât de darnic în viață, întru luminarea noastră; a scoate la iveală toate virtuțile și podoabele alese ale unui suflet mare, din care nu și-a făcut o mândrie, decât pentru podoaba unui neam obidit.¹⁾

Și dacă cu toate aceste îndrăznesc a înfățișa, în miniatură măcar, activitatea pe terenul școlar-cultural, a acestui mare Arhiepiscop, o fac aceasta și din principiul că, spre a putea cunoaște scopul educației, — după cum foarte nimerit accentuează distinsul dascăl al bănatului I. Vuia, în »Istoricul școalelor bănățene« — este indispensabil a cunoaște activitatea, principiile și experiențele predecesorilor noștri, căci cunoscând principiile raționale, vom lucra mai liberi și cu succes la marea operă a educației. Acesta este scopul ce-l urmărim prin cunoașterea trecutului. Apoi e încă și un scop etic ideal. Corpul didactic, devotat culturii naționale, trebuie să fie pătruns de deosebită însuflețire pentru marea misiune. Aceiași însuflețire însă, este spusă și ea atâtor fluctuațiuni spirituale, încât pas de pas reclamă nou nutremânt, și acesta este exemplul de abnegațiune și sacrificii a bărbatilor providențiali, cari au fost prima jertfă a redșteptării noastre.

Numai încălziti la focul și templul sacru al iubirei de limbă și neam al predecesorilor noștri, ne vom însufleți și inspira de idei și sentimente înalte și vom privi vocațiunea noastră, de cecece este: »model abnegațiunii și a jertfii intereselor individuale, pentru marea scop al națiunii«.

¹⁾ Morușca, „Revista teol.“ Nr. festiv.

În fine, numai acel popor va ști câștiga simpatiile lumii culte, carele a dat probe, că știe stimă și aprecia meritele propriilor săi bărbați.

* * *

Soartea bisericii și școlii noastre, până la ivirea lui Șaguna, a fost un întreg șir de nevoi și de suferințe grele, înfățișând tipul unei slave, care ferecată în cătușe, numai din grația tolerării își mai duce viața în amărăciune — după cum însuși zice în recursul înaintat împăratului la 1 Decembrie 1855.

În fața acestei situațiuni ușor constatăm, că numai pe teren școlar-cultural dacă munciă Șaguna, și atunci rămânea pururea nemuritor în inima poporului român.

În anul 1861 Șaguna a fost factorul principal la înființarea »Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român« din Ungaria și Transilvania, care a devenit un însemnat focal de cultură tuturor românilor. Dânsul a întreprins la forurile competente pentru aprobarea statutelor ei; și ca primul președinte a inaugurat sărbătorește existența acesteia, în întâia adunare generală ținută în Brașov la anul 1862, cu care ocaziune s'a ținut prima expoziție-industrială românească, cu cel mai surprinzător rezultat. Barițiu îi consacră pagini elogioase pentru meritele lui la înființarea »Astrei«.

Una dintre cele mai însemnate preocupățiuni ale lui Șaguna, încă dela venirea sa în Transilvania, a fost reînființarea vechei mitropolii române-ortodoxe, carea, dela primirea unirei de către o parte a românilor, apusese.

Înființarea mitropoliei române ortodoxe, care cuprinde sub scutul ei pe toți românii ortodoksi din Ungaria și Transilvania, înarticular ea în legile patriei și organizarea ei pe baza Statutului-Organic, aceasta »Charta-magna-libertatum« este o operă, care singură e destul de însemnată, ca un monument etern, a-i ridică și asigura un nume mare între Români.

Încă dela instituirea ca episcop în Ardeal, activitatea dânsului, în viața poporului român și în special pentru biserica și școala română, a fost de o importanță epocală în Ungaria și Transilvania. Multe erau neajunsurile și scăderile eparhiei Ardealului părăginită în toate direcțiunile. Pentru delăturarea lor, Șaguna începe o lucrare sistematică. Ridicarea clerului la o stare culturală și disciplină mai înaltă i-a fost ținta cea mai de aproape. În locul cursului teologic de șese luni, cum fusese sub antecesorul său, înființă institutul clerical regulat mai întâi de un an, apoi de doi ani și în 1863 de trei ani. În legătură cu cursul teologic, înființă cursul pedagogic, pentru clasificarea învățătorilor, atât de necesari pentru ridicarea instrucțiunii și educațiunii foarte neglijate. Iar pentru cvalificarea profesorilor, a trimis cu stipendii create de dânsul, tineri aleși, la diferite universități, cu deosebire în Germania și anume în Lipsca. Aceștia întorși în patrie, ca profesori la aceste institute, se pun pe lucru; traduc din opuri germane și formează manuscripte, apoi la îndemnul lui Șaguna se apucă și le tipăresc. Așa a scris Z. Boiu: *Abcedarul* (1862) și *Cărțile de cetire* (1865). La îndemnul lui Șaguna a tipărit Ioan Popescu: *Computu în școala poporală* (1864). *Compendiu de pedagogie* (1868). Afară de aceștia, au mai lucrat și alți bărbați manuale de școală, cum e Sava Popovici-Barcianu, paroh în Rășinari, care la 1851 a publicat un abcedar românesc și unul nemțesc, nu altcum și gramatica românească, și carte de conversație, cu vocabular nemțesc. Peste tot, după spusa și îndemnul lui Șaguna, s'au compus și tradus vre-o 21 opuri. Iar opurile compuse de însuși Șaguna, ating cifra de 19, plus nenumăratele lui Circulare, pastorale, memorii instructive și educatoare.

De o valoare incontestabilă, pentru noi sunt: *a*) Instrucțiune, pentru învățătorii din școalele poporale și capitale (1862). *b*) Instrucțiune pentru directorii districtuali de școală (1865) și *c*) Instrucțiune pentru profesori și

duhovnicul din institutul nostru arhidiecezan pedagogic-teologic (1865).

Iată dară cum acest arhipăstor lucra din răsputeri, la îmbunătățirea învățământului, compunând însuși manuale și crescând bărbați apți de a sta cu vrednicie și fără sfiială pe catedră.¹⁾

La înființarea școalelor din Brașov și a gimnaziului din Brad, Șaguna încă și-a avut partea sa, stând în ajutor bravilor români brașoveni cu sfatul și cu învățătura; iar gimnaziului din Brad, i-a dăruit frumoasa sumă de 4000 cor. (patru mii cor.) și întrepunându-se pentru câștigarea dreptului de publicitate. În a. 1851, pune piatra fundamentală la mărețul edificiu al gimnaziului din Brașov; iar cel din Brad îl deschide la anul 1869.

S'a îngrijit apoi foarte mult, ca tinerimea, care studia în școli străine, să-și aibă catiheții, cari s'o înstrueze în limba și religionea ei.

Mai mult a stăruit, pentru înființarea de școale populare, în toate comunele. Astfel la povățuirea dănsului s'a urcat numărul școalelor la șase sute; susținând cu înțeleaptă prevedere, principiul confesional în școala pentru care a luptat viața sa întreagă. S'au ridicat edificii școlare, s'au făcut fundațiuni, cu menirea de a salariza pe învățători, s'au regulat salariile învățătorilor după puțință. El a regulat și organizat instrucțiunea pe această bază, instituind pe parohi de directori locali, pe protoprezbiteri de inspectori districtuali de școale, cari stau sub episcopul cu consistorul său, ca organ suprem de inspecțiune.²⁾

Pentru clasificarea practică a învățătorilor, a introdus conferințele învățătoresți, împărțind întreagă arhidieceza în districte și denumind comisari consistoriali dintre învățători mai dexteri; a convocat învățătorii din trei protopopiate la un loc central și aici comisarii țineau școală cu ei.

¹⁾ Dr. P. Ș an. „Vatra Școlară“ Nr. festiv.

²⁾ Dr. Il. Pușcariu, „Enciclope ia rom “

Înainte de a ține conferințele învățătoresți, i-a convocat pe comisari la Sibiu, le-a ținut o cuvântare, în care i-a instruit asupra felului cum au să se conducă conferințele. În cuvântarea ținută, le spunea pe larg originea și dezvoltarea metodei *Dr. Bellu și Lancaster*, un metod cu care să vede, că se făcea multă paradă pe atunci. Metodul constă în aceea, că învățătorul își alege pe unul din școlarii cei mai inteligenți și apoi pe acesta singur îl instruă. Instruit și binepregătit, el are să instruiască pe ceilalți conșcolari ai săi. Elevii să instruiască reciproc, prin numitul metod al instrucțiunii reciproce și se zice că rezultatul era admirabil. Astfel zice Șaguna: *Vă trimit pe voi, ca să Vă instruați reciproc.* Atât era de scrupulos Șaguna, încât le-a dat toate învățăturile și anume, ce să cuprindă cuvântul de deschidere, ce să pertracteze în ziua primă, a doua și a treia, înainte și după amiază, până și un formular de conspect încă le-a dat gata. În cuvântul de deschidere aveau să deslușiască: problema școlii în general și apoi a școlii populare în special. Necesitatea de a se perfecționa în cunoștințele teoretice și practice, îndestularea cu soarta lor, apoi să li-se arate bunăvoința superiorilor și să se accentueze purtarea modestă și morală a învățătorului, datorințele părinților de a-și trimite copii la școală, a comunei bisericăști de a ridica și susține școala și în fine o recapitulare acelor expuse. Învățătorilor dexteri li-se permitea, ba și impunea, de a prelege din materia de pedagogie, teoretică și practică.

A intra mai de aproape în instrucțiunea pentru comisari, nu-mi permite timpul și împrejurările, merită atențiune însă paragraful 58, unde găsim următoarele: »Pentru dreapta clasificare, are de a se păzi, cu deosebire în acele școli capitale, cari totodată sunt școli parohiale și ca atare sunt școli de industrie, ca școala poporului, nu numai să fie școală de învățământ, ci și de educațiune, ca ea să primească pe toți copiii de școală și să grijască pentru cultura lor morală-religioasă, și pentru aceea trebuie

să se ia în dreaptă considerare, cu prilejul clasificării, nu numai cunoștințele și dibăcia școlarilor, ci și probele de frica lui Dumnezeu; și de purtarea bună ce ei o au arătat». Iar cu privire la cântarea bisericească, în paragraful 28 zice: »că este mijlocul cel mai sigur de edificățiune sufletească«. Interesant e, că în paragraful 45 cere, ca învățământul desemnului să se introducă pretutindenea și să se aducă în legătură cu întreg învățământul.

Punând deci în comparare ideile, planurile și activitatea lui Șaguna, cu starea actuală a învățământului și educațiunii, cu drept cuvânt putem zice, că merită titlul unui mare bărbat de școală, căci mare și rodnică i-a fost activitatea, în direcția organizării învățământului pe toate gradele.¹⁾

În fine, pentru a prevedea bisericile și școlile cu manualele, cărțile și tipărițiile necesare, administrației bisericești-școlare, încă la a. 1852, înființează — pe lângă multe greutăți ce i-se puneau în cale din partea celor privilegiați — »Tipografia arhidiecezană«, iar în a. 1853 ziarul »Telegraful Român«, care există și astăzi, ca organ bisericesc-școlar și politic al arhidiecezei.

Și acum încheind și făcând o reprivire peste activitatea școlară a mitropolitului Andrei br. de Șaguna, constatăm — după iubitul profesor de științele pedagogice dela seminarul Andreian din Sibiu, Dr. P. Șpan — că temelile puse de Șaguna în educațiunea și instrucțiunea tinerimei, vor rămănea pentru vecii vecilor, căci toată munca lui se razimă pe: »credința în Dumnezeu, dragostea creștinească și nădejdea în triumful adevărului și dreptății vecinice«.

Iar astăzi — exprimându-mă cu savantul istoric român N. Iorga — *»când un asalt furios se dă împotriva cetății, pe ale cărei ziduri, tot mai derăpănite din neîngrijire, statură în anumite ciasuri, ținută de mâni trădătoare, zdreanța albă a păcii, e bine ca măcar câteva ciasuri, Șaguna să*

¹⁾ Dr. P. Șpan, „Vatra Școlară“ Nr. fest v.

iasă din mormânt; — omul de lume, omul de carte, stăpânitorul cu cârja în mână; Domnul românesc de biserică, finând crucea deasupra stăbiciunilor și patimilor!»!

Petru Colțeu,
Învățător.

Boalele lipicioase.

(Urmare).

Profesorul Behring, care a descoperit serul dyphteriei zice, că dacă cutareva individ a trecut prin vre-o boală lipicioasă, atunci sângele lui imunizază pe indivizii, cari inclinează spre acea boală. Pe baza acestor descoperiri s'a documentat, că dacă imunizăm iepurele de casă contra baccilului tetonic și dacă sângele unui astfel de iepure îl ultim în șoareci, atunci șoarecii devin imuni față de morbul tetonic.

În fine după multă oboseală i-a succes lui Behring și profesorului Kitasato cu serurile (sângele) animalelor imunizate nu numai se imunizeze, ci să și tămăduiască. Aceste experimente au format dară baza studiului, ca sângele animalelor imunizate să-l folosească ca ser curativ, adică ca ser antitoxic contra boalelor lipicioase. Astfel s'a introdus în zilele noastre aplicarea serului difteriei, care dela descoperirea lui a scăpat pe mulți băieți din ghiașă morții. Azi, așa zicând, e o jucărie a tămăduirii difteriei. Băiatul cu difterie după aplicarea serului lui Behring, după câteva ore perde febrilele, iar membranele din grumaz dispar, grumazul se curățește și băiatul după 1—3 injecții, adică după 1—3 zile, se scoală din pat, cece mai înainte, până la aflarea serului eră imposibil. Verosimil în aceea constă efectul serului, că neutralizează chimice virulența microbului încuibat în corp.

Nimicirea microbilor.

Precum s'a făcut experiența cu îmblânzirea și sălbaticirea microbilor, astfel s'au studiat și modurile cum se pot nimici.

Microorganele se pot nimici prin influințe chimice și fizice.

S'a constatat, că baccilii suportă mare frig. D. e. la 30 C. încă mulți baccilii trăiesc, dar la 100 C. deja și sporele se prăpădesc.

Li omoară mai departe presiunile mari atmosferice, lumina și căldura soarelui.

Chemice se pot nimici baccilii prin diferite medicamente antiteptice.

Câteva boale lipicioase, cari mai des ocur între școlari.

Dupăce i-am cunoscut astfel diferitele proprietăți ale bacciliilor, să vedem, ce semne clinice se arată la una și alta boală contagioasă, ca astfel să se poată ușor cunoaște boala și respective cunoscându-o, să se poată zădărnici lățirea ei mai departe.

Cozacele.

Copilul, după câteva zile de indispoziție, capătă fierbinteli, ochii îi sclăpesc, sunt roșii și lăcrimează. Il cuprinde o trocnă, iar pe piele se arată o mulțime de pete roșii. Copilul tușește strașnic. Aceste simptome laolaltă constituiesc diagnoza cozacelor. Simptomele aceste alcătuiesc culmea boalei și 3—5 zile se pot observa, după aceea copilul începe să-și piardă fierbințelile, catarurile de ochi și nas, dispar ezantemele și numai tusa îl mai năcăjește câteva zile. Cozacele durează, cam 8—14 zile, dacă eventual nu se adaug la boală complicațiuni din partea plămânilor ori intestinelor, când firește pericolul boalei e mai mare.

Șcarlatina.

După câteva zile de indispoziție copilul, capătă fierbințeli mari, iar pielea devine pas de pas tot mai roșie ca șcarlatul, de aici și numirea boalei. Petele roșii aici sunt cu mult mai mici decât la cozace, cât capul gamaliei, pe când la cozace cam de mărimea lintii și nu-s așa roșii. Să deosebește de cozace prin aceea, că ochii nu sunt aprinși, nasul nu-i cu trocnă, dar în grumaz se arată semnele difteriei, cari la cozace niciodată nu obvin. Acest stadiu numit și stadiul înfloririi, încă ține 3—5 zile, ca la cozace, după aceea fierbințele decad și copilul zi de zi vine la fire, dar pielea, cam dela 7—14 zile, începe să se spoiască, să cadă jos, în părțile mici sau mari. De multeori cade de pe degete bucăți mari de piele, ca un degetar. Cea mai deasă complicație a șcarlatinei este inflamația din partea rărunților, aceasta se ivește cam la a II—III-a săptămână și se cunoaște prin aceea, că copilul se umflă de multeori peste întreg corpul. Șcarlatina ține 4—6 săptămâni până decurge de tot. Să aveți grijă dlor, dacă vedeți, că pielea cutarui școlar se jupoește de pe mâni sau de pe alte părți ale organului, pentrucă un atare băiat, cu mare probabilitate, suferă de șcarlatină, dar părinții îl trimit la școală, pentrucă cred, că boala a trecut demult peste el și demult s'a tămăduit. Șcarlatina în stadiul acesta e mai inficioasă, adevă în timpul când se duce pielea de pe corp. S'au experiat și de acelea cazuri de șcarlatină, când petele roșii în foarte mică măsură s'au arătat pe piele, așa, că foarte ușor s'a putut confundă boala cu altă boală de piele, plane, că fierbințelile și guturaiul numai câteva ore, eventual 1—2 zile au infestat băiatul.

Difteria.

După câteva ore, eventual 1—2 zile de indispoziție, copilul capătă fierbințeli mari, eventual toarnă, iar în grumaz pe mandule eventual și pe simburuș (nyelvecsap)

se fac niște puncte albe-sure, cari în scurtă vreme se unesc unul cu altul așa, că în scurtă vreme o lespede albă-sură de coloarea clisei râncede se întinde dealungul mandulelor, eventual și pe simburus. Gâlcelele de sub falcă încă sunt umflute câte odată, așa, că grumazul se pare colosal gros. Pete roșii la această boală nu sunt. Difteria, în stadiul ei de azi, prin vaccinarile cu serul curativ alui Behring, se vindecă în 2—3 zile.

Distingem 3 feluri de difterie: difteria de grumaz, de nas și de gâttej, altcum numită Kroup.

Kroupul e forma cea mai grea a difteriei. Se cunoaște prin aceea, că bolnavul mai că se nădușește, așa greu poate inspira aer. Difteria în cazul acesta, pe gâttej, se desvoaltă în modul cel mai primejdios.

Tusa măgărească.

E boală, care ia în considerare organele respiratorice și are 3 stadiuri. Stadiul I numit cataral, stadiul al II-lea numit convulsiv și stadiul III când iarăși semnele de catar prevalează. În stadiul I și III, adecă în stadiile catarale, bolnavii nu suferă mult din partea tusei, cu atât mai mult pătinesc însă în stadiul al II-lea, când adecă tusa ține mai multe secunde, iar într'un interval de acesta copiii toarnă și în așa acces de tusa sunt, încât mai că nu se înneacă. De multeori și sânge toarnă cu tusa. Când tusa a ajuns în așa grad, băieții de comun sunt umflați la obraz, ceea ce la alte forme de tusa nu se prea obseară. Temperatura la forma aceasta de tusa nu se prea ivește, sau dacă ici-colea se manifestează, aceea nu e așa mare ca copilul să fie silit a stă în pat. Atacurile de tusa se ivesc mai mult noaptea, când mai mulți inși dorm într'odaie în aerul inficiat. Peste zi băiatul încă tușește, dar nu așa mult ca noaptea. Tusa măgărească ține de comun 4—8 săptămâni, dacă eventual nu se adaug complicațiuni din partea plumânilor (catar de vârful plumânilor).

Tifus (lungoarea).

E o boală care se manifestează în intestine. Se începe cu simptome gastrico-intestinale, cari țin 1—7 zile, la capătul săptămânei I. eventual în a II-a săptămână, boala se agravează, temperatura devine mai naltă zi de zi, așa, că bolnavii în acest stadiu sunt absenti și au constipațiuni sau cursuri de foale. Splina și maiul în această vreme sunt umilate, intestinul orb încă e bolnav. Pe abdomen se arată pe vre-o câteva zile niște pete roșii de mărimea linții. Acest stadiu se numește stadiul tifos și e cel mai primejdios. Dacă bolnavului i-a succes să treacă peste aceste zile, atunci simțurile își recapătă de nou țaria și zi de zi încep a-și reveni în fire și, ca și după un somn lung, se trezesc la realitate. În stadiul al treilea, numit stadiul reconvalescenței, fierbințelile se arată numai seara într'un grad mai mic, dimineața sunt de comun fără temperaturi. Lungoarea ține în general 6—8 săptămâni.

Celelalte boale contagioase nu le tractez deocamdată, deoarece aceste enarate sunt boalele ce ocur mai adeseori între școlari și dacă m'ași extinde la descrierea alor 13 boale, câte la prescrie legea, ca să le purtăm în evidență oficioasă, dacă ele se ivesc în cutareva comună și respective, între școlari, v'aș ocupă prea pe multă vreme timpul, ceea ce ar fi un mare abuz din partea mea. Dv., în fine, n'ați venit azi la cursul medical, ci v'ați întâlnit, ca să discutați chestii, cari pe Dvoastră mai mult vă interesează, afaceri din domeniul pedagogiei.

Încă puțină indulgență mai cer, pentru că n'aș vedeă exhaustat materialul de azi, dacă nu ne-am aduce aminte cu câteva cuvinte despre modul, cum să ne ferim de boalele contagioase și cum să punem stavilă lățirii lor.

Prima datorință ce o avem la ivirea cutărei boale lipiciose e *izolarea*. Aceasta constă în aceea, că pe bolnav îl separăm într'o odaie, unde afară de îngrijitorul bolnavului nimănui nu-i este permis să între. După terminarea boalei a doua datorință e, ca să desinficiem, în

senzul strict al cuvântului, atât odaia în care a zăcut bolnavul, cât și îmbrăcămintele lui și corpul bolnavului. Desinficierea odăii o ajungem, dacă păreții odăii îi radem după posibilitate și îi văruiem din nou. Padimentul dacă e de pământ îl săpăm cel puțin de o urmă, și-l înlocuim cu pământ nou, dar nu din curte aducem pământ, care așijderea poate fi inficiat, ci de afară, dela câmp. Odaia o aerizăm și nainte de a o vârui o mai desinficiem și în modul acela, că aprindem rude de sulfur și lăsăm, ca gazurile să desinficieze odaia pe lângă uși și ferestri închise, cel puțin $\frac{1}{2}$ oră. Fiindcă gazurile sulfurului sunt foarte periculoase pentru respirație, s'avem grijă, că pe această vreme nimeni să nu fie în odaie.

Dacă padimentul e din scânduri, atunci acestea trebuiesc frecate cu leșie sau cu apă fierbinte.

Hainele, ce se pot spăla și au fost în coatingere cu bolnavul, asemenea trebuiesc fierte în apă ori în leșie. Imbrăcămintele ce nu se pot spăla, cojocul, șuba, pălăria, trebuie cel puțin 8 zile aierizate și apoi udate cu soluțiune de carbol de 5‰.

Paiele din saltea trebuie scoase afară și arse, și înlocuite cu paie nouă.

Bolnavul trebuie spălat cu apă caldă și cu săpun și pe piele și pe cap și îmbrăcat în vestimente de tot curate.

Numai după ce am desinficiat în modul acesta pretutindenea, să primiți dlor pe băieți în școală, iar ca se vă convingeți că această desinfiniere s'a făcut după toate prescripțiunile, dela fiecare bolnav să cereți atestat medical și până ce acesta nu-l aveți în mână, nu-l lăsați în școală. S'aveți grijă, dlor, și de aceea, ca pe timpul imbolnăvirii, frații sănătoși ai școlarului și alți școlari, cari locuiesc în curtea inficiată, până la decurgerea totală a boalei și respective până la împlinirea desinfinierii să nu vină la școală, pentru că aceștia încă pot aduce boala în școală, prin vestimente, etc., etc. In paranteză și la aceea vă fac atenți dlor învățători, că ordinațiunile existente pentru stărpirea boalelor inficioase, prescriu, ca casa in-

ficiată să fie marcată prin țidulă roșie, carea până la decurgerea boalei și resp. desinficierea prescrisă, în continuu are să fie afișată pe intrarea în odaia bolnavului, ca lumea să fie orientată, că în această odaie e bolnav contagios.

O altă întrebare e acuma aceea, dacă în cutareva comună s'au ivit mai multe cazuri de îmbolnăviri contagioase, ce avem să facem ca să oprim lățirea epidemiei.

Despre aceea, că în locuințele inficiate n'avem să mergem, v'am explicat în cele de mai sus. Ce mai avem să facem sunt următoarele :

Să avem grijă ca casa, curtea și strada naintea casei să fie curate în sensul strict. Să ne păzim de a consuma nutrimente neferte, necoapte, pentrucă s'a constatat în multe rânduri, că tifosul și difteria prin lapte s'au adus în casă. Despre lapte e știut, că e mijlocul cel mai potrivit pentru plămădirea bacteriilor. Dacă observăm, că în cutareva comună grasează lungoarea, atunci și de apă să ne ferim, pentrucă acest baccil al tifosului, mai de multeori prin apă ajunge în corpul omenesc. Să bem dar ape minerale pe durata epidemiei sau, dacă de acestea nu putem avea parte, să ferbem apa de beut și numai după aceea să o consumăm.

Fiindcă curățenia, precum vedem din toate cele înșirate până aici, așa zicând, e punctul cardinal, în tendința noastră de a ne apăra de contagii, să trudim cu toată posibilitatea, ca gunoaiile și alte materii putrede și respective centre de ale pestilenței, să fie duse afară din comună.

Nesmintit să avem grijă și de aceea, ca stomacul și respective întreg organul digestiv, pe vremea epidemiilor să fie în cea mai bună ordine, pentrucă prin o stricare de stomac, ușor putem să ne încuibăm microbi în organism.

Mulțămindu-vă acum, dlor, pentru răbdarea ce ați avut până am terminat tesa mea de azi și mulțămindu-vă și pentru aceea, că m'ați onorat cu oferirea temei din

domeniul medical, lăsați ca să mă adresez către DVoastră cu propunere, că pe viitoarele adunări să vă luați în program tесе și din alte domenii ale științelor, să vă adresați și către alți oameni de specialitate, ca astfel conferințele DVoastrе an de an să aibă tot mai mult farmec și să fie cât mai interesante. Din parte-mi Va asigur că și de altădată voi sta la dispoziție, când veți dori să auziți enarări din studiul medical.

Mariaradna, la 24 oct., 1909.

Dr. At. Bradean,
medic cercual.

Prelegeri populare.

Nutrețul vitelor, de : Ioan Costin, învățător.

Ori de câteori pe la zile alese ne iugădue vremea să ne putem adună mai mulțișori împrejurul unei mese de veselie, cu aceste vorbe închinăm : „Să trăiască stăpânii, să trăiască și vitele, și ploaie la vreme să deе Dumnezeu !“

Și bine și nimerit zicem oameni buni, căci noi, de pe urma plugului și a sapei trăim. Ia uitați-vă cu toții peste sat. Meșteșugari mai n'avem. Ciobotari, zidari, lemnari, ferari, croitori ici și colea câte unul.

Noroc că ne-a lăsat Dumnezeu neveste harnice și înțelepte. Ele torc, ele țes, ele croiesc și ele ne fac îmbrăcăminteа.

Va să zică, dacă n'ar fi sapa și plugul nu știu zău ce ne-am face.

De aceea, sfânt să-i fie rostul, cui a stârnit povestea cântecului :

*Ce-i mai bun ca boul bun
Că răstoarnă pământul
Și hrănește poporul ?*

sau :

*Ce-i mai bun ca calul bun,
Că te duce și te-aduce,
Și de pământ nu te-atinge,
Și-ți poartă păcatele
Pe toate drumurile?*

sau :

*Ce-i mai bun ca oaia bună,
Căci ea vara te hrănește
Și iarna te încălzește.*

Boul și calul deci ne dau munca lor, vaca laptele, oaia brânza și lâna. Se cuvine dar ca și noi să le dăm lor toată îngrijirea noastră. Iar aceasta ar fi: întâiu să le hrănim bine și al doilea să le apărăm de frig și de vremea rea.

Aș vrea ca astăzi să stăm de vorbă asupra chipului celui mai bun de a îngriji și a pregăti hrana vitelor.

Știți că la noi e obiceiul să ținem vara vitele la imaș sau la pășune, iar iarna în grajd, în poiată, săivan ori perdea, unde le dăm nutreț strâns din timpul verii ori al toamnei.

Știți de asemenea că cu cât hrana vitelor va fi mai bună, cu atâta ele vor fi mai voinice și mai frumoase și cu atâta și noi vom sta mai bine.

Am auzit că voiți să arați imașul vitelor noastre, pentru că n'ar fi producând îndeșulă iarbă pentru pășutul vitelor și apoi n'aveți locuri pentru (cucuruz) păpușoiu. Puteți face aceasta, dar întâiu să ne gândim dacă avem alt' imaș. Noi zicem că nu e bun imașul care-l avem, dar onmenii de prin alte sate se plâng că nu-l au nici rău, că l'ar face ei bun. Atunci ce-ar fi de făcut, mă veți întrebă? Iată ce să facem: Locul ce-l avem la răsărit de șat, fiind slăbit de muncă, să-l lăsăm de imaș, să sămănăm într'ânsul sămânța de fân, iar imașul de astăvară să-l lăsăm pentru păpușoiu.

Sămânța de fân să n'o cumpărăm dela neguțători, căci ea poate să nu fie bună. Poate să aibă într'ânsa sămințe de burueni rele, ori sămințe ce n'au fost bine

coapte și cari, sămănate nu mai încolțesc. Pentru aceasta să strângem noi sămânța dela ierburile bune ce cresc pe marginea drumurilor. Toți adunând câte puțin, putem face o grămadă mare, care să ne ajungă să sămănăm tot pământul ce-l avem. Sămînțele acestea sămănate și îngrijite bine, vor da o pășune foarte bună și îndestulitoare pentru vitele noastre.

Astfel am câștigă din două părți. Pe deoparte vom avea imaș bun și nu vom fi siliți a duce vitele la imașuri depărtate, foarte scumpe astăzi din pricina împuținării locurilor de imaș; iar pe de altă parte, pe vechiul imaș vom căpăta recolte îmbelșugate fiind pământ hodi-nit și îmbunătățit prin pășunarea, umblatul și gunoiul vitelor.

Oameni buni, să vedem acum alta: cum ar trebui pregătit nutrețul vitelor pentru iarnă. Noi avem obiceiul să dăm la vite paie, ciocani sau tulei de păpușoiu ori foile lor, apoi păring, mălaiu amestecat cu păpușoiu, iar unii le mai dau și câte puține țărițe, orz ori ovăs.

Paiele sunt un nutreț slab, tuleii și foile lor de asemenea. Obiceiul de-a culege păpușoiu cu foi și curățindu-i acasă nu e bun, căci păpușoi se înfierbântă și prind mucegaiu, și ei și foile.

Dacă facem faină din astfel de păpușoiu mucegăți, căpătăm boala „jăpoire“ care n'are leac și pe care doctorii o numesc „pelagră“.

Fiindcă noi n'avem fânețuri și păduri cu poeni, de unde să ne cosim și să ne strângem fân, sămănăm păringul singur ori amestecat cu mălaiu și păpușoiu. Acest nutreț, strâns la timp, este bun. Dar ia să vedem ce fac cei mai cu dare de mână decât noi. Uitați-vă la domnie, (domnul de pământ). El are fânețuri, are și păduri cu poeni, de unde să adune nu numai fân pentru vitele sale, dar și pentru vânzare. El n'ar trebui să mai samene nutreț, și cu toate acestea samănă.

Dar oare el samănă tot păring ca noi? V'ați uitat pe locul cel de lângă moară. Acolo erau sămănate două

feluri de alte ierburi: lucernă și trifoiu. Pentru ce sămăna ei acele erburi? Pentru că dau o hrană mai bună vitelor și apoi pentru că adună de pe același loc mai mult nutreț. Aceste ierburi pot să se cosească de 2—3 ori într-o vară, căci cositura lor otăvește de grabă. Cu alte cuvinte de pe o bucată de pământ adună nutreț ca de pe 3 bucăți. Dacă de pe un loc sămănat cu păring, luăm două care de fân, de pe același loc sămănat cu lucernă vom lua 6, și în anii mai secetoși 4 sau 5 care.

Oameni buni, ar fi bine să facem și noi tot așa, căci atunci nu vom mai avea nevoie să ne plângem că nu ne ajunge pământul pe care-l avem.

Afară de aceste nutrețuri, e bine să sămănam sfecele și morcovi, ca să dăm rădăcinile lor la vite iarna, căci vitele ca și noi, se satură dela o vreme de tot acelaș fel de mâncare, și nu ne dă mâna la mulți să le vrăstăm mâncarea cu orz, cu făină ori cu tărâțe.

Morcovii și sfecele sămănate anume pentru rădăcinile lor, le sămănam ori pe un pământ anume, ori, dacă nu-l avem, le sămănam odată cu orzul ori cu ovăsul de primăvară, sămănând sămânța rară, la depărtare de un pas un fir de altul.

După strânsul orzului și al ovăsului, prășim sfecele sau morcovii și-i lăsăm până toamna când vom săpa rădăcinile lor.

Să vedem cum trebuie strânse nutrețurile. Fânețele și nutrețurile sămănate trebuie cosite totdeauna la timp, nici prea de timpuriu, nici prea târziu. Fânețele trebuie cosite când dau bine în floare; iară nutrețurile sămănate îndată ce au dat în copt. De se cosesc mai târziu și unele și altele, atunci firele se fac bătoase, foile cad, iar vitele nu pot mânca ușor acest fân, fiindcă e prea aspru și lasă mulți ogriji.

După cosit, brazdele se lasă câteva zile să se usuce bine, ca să nu mai aibă must, și apoi se strâng. Dacă s'ar strânge nutrețul înainte de a fi pătruns de soare,

atunci mucezește, iar vitele nu-l mănâncă muced. Vacile ce au să fete, de apucă din el, perd vițelul.

După uscat, fânul se face poșori (porcoale), pe cari căutăm ale face cât mai ascuțite la vârf, ca să se scurgă apa în timp de ploaie, căci dacă le pătrunde ploaia, atunci fânul se strică.

Dupăce s'a așezat și s'a păluit fânul în poșori, îl facem căpiți mai mari, având grije să le facem și pe acestea cât mai ascuțite la vârf, vorba Țiganului: „Să se împungă ploaia în ele“.

Mai târziu, când timpul ne va da răgaz, cărăm fânul acasă și-l facem șiră ori stog.

Un fân bun se cunoaște după paiu, care trebuie să fie subțire și frunzos, culoarea lui să bată în verde, să aibă gustul dulce și mirosul plăcut.

Lucerna și trifoiul, despre care v'am pomenit, fiind nutrețuri mai grase, trag reveneală mai ușor decât celelalte, de aceea nu trebuie să se usuce pe pământ. Pentru-ca lucerna și trifoiul să se usuce bine, se întind pe prepele sau pe pătule de lemn ca să le pătrundă vântul de toate părțile. Ele se strâng seara și dimineața ca să nu se scuture foile. Acest fel de fâneț trebuie totdeauna dat la vite uscat, și nu trebuie să lăsăm vitele să-l pască, pentrucă mor.

Rădăcinile de sfeclă ori de morcov se sapă toamna și se aduc acasă, se curăță de foi și apoi se pun spre păstrare în pivniță ori sub șopron unde se acoper cu pae, ca să nu degere.

Dacă n'avem unde le păstra, le putem îngropă în pământ. Pentru aceasta facem o groapă mai mult lungă decât lată și adâncă până la brâu, apoi așternem paie pe fund și pe de laturi.

După acestea puem sfeclele ori morcovii așa, ca grămada să meargă ascuțindu-se spre vârf. Pe urmă se acopăr cu paie și cu pământ ca să nu pătrundă ploaia și frigul la ele.

În timpul iernii scoatem câte puține sfecle, le spălăm bine ca să nu aibă pământ pe ele, apoi le tocăm mărunt și pe urmă amestecate cu paie tocate, ori cu țărâțe și presărate cu sare, le dăm la boi și la vaci de două, ori de trei ori pe zi după putere, păstrând ovăsul sau orzul pentru cai, făina și țărâțele pentru oi.

Nutrețurile uscate totdeauna trebuie stropite cu saramură, ca să se mai moaie, căci așa se fac mai gustoase și se pot mistul mai ușor.

Astfel pregătind și vrâstând hrana vitelor, vom avea tovarăși mai puternici la muncă, lapte și brânză multă și grasă, lână lungă și moale și bună pentru țesăturile cele mai alese. Atunci vor fi vitele noastre iarăși mult căutate, cum au fost mai de mult, căci sunt de bun soi, iar noi vom fi mult mai folosiți dela ele.

Înainte vreme se băteau străinii pe caii noștri, așa de buni ce erau; iar „Plugul“ moștenit dela strămoșii noștri și pe care l'am auzit cu toți spus pe la ferestre de copiii noștri seara în ajunul sfântului Vasile :

*Mâne anul se 'noește,
Plugușorul se pornește,
Plugușorul cu opt boi,
Boi voinici, mânați de noi.*

Ne spune că strămoșii noștri aveau la un plug câte 8 boi, și încă boi voinici, iară nu ca noi numai câte doi.

Să luăm pildă deci dela strămoșii noștri cari, ne-au lăsat graiul și moșia, să înmulțim și să îndreptăm vitele noastre printr'o hrană și îngrijire mai bună, căci numai atunci vom putea întoarce și frământa în de ajuns pământul ce ne hrănește.

Acuma, oameni buni, să ne despărțim sănătoși.

INFORMAȚIUNI

Alegerea P. S. Sale dlui dr. E. Miron Cristea de episcop al Caransebeșului întărită. După lungi trăgănări, în sfârșit alegerea de episcop a P. S. Sale dlui *dr. E. Miron Cristea*, la propunerea ministrului de culte și instrucțiune publică, a primit și aprobarea Maj. Sale. — Duminecă, 17 aprilie n. c. a fost hirotonit în Sibiiu întru arhimandrit. Joi, 21 aprilie n., a depus jurământul naintea Maj. Sale în Viena. În ziua a treia de Paști a fost sfințit de episcop, iar în Dumineca Tomii instalat în scaun cu mare solemnitate în prezența membrilor sinodali și a unui public distins și număros.

Intru mulți ani stăpâne!

Comitetul reuniunii. Joi în 29 april (12 maiu n.) s'a întrunit biroul reuniunii, prezidenții desp. protopopești și membrii de comitet în ședința extraordinară, pentru deliberarea afacerilor curente ale reuniunii și luarea dispozițiilor necesari pentru adunarea generală, care în anul acesta se va ține în frunțașă comună Nădlac din comitatul Cenadului. Invățătorii din Nădlac, invitați în corpore la aceste conzultări, au asigurat comitetul despre însuflețita primire ce se pregătește din partea bravilor nădlăcani în frunte cu preoțimea și comitetul parohial. Tot d-lor au luat asupra sarcina arangerii festivităților împreunate cu adunarea generală, degajând biroul și comitetul reuniunii de orice preingrijiri în această privință. Ședința comitetului — în absența prezidentului — a fost condusă de viceprezidentul Protasie Givulescu.

Activitatea de un pătrar de secol a M. Sale dl Varjassy Árpád. După cum am anunțat și în numărul trecut, de toți iubitul nostru inspektor regesc al comitatului Arad, în anul acesta a implinit al 25-lea an de serviciu. Folosidu-se de acest prilej, comitetul reuniunii noastre învățătoresți — sub conducerea prezidentului Iosif Moldovan, s'a prozentat în corpore spre a felicită pe Magn. Sa dl inspektor. Plăcut surprins de aceasta ocaziune, la elogioasa bineventare a prezidentului, M. Sa a mulțămît călduros învățăt. români din inspectoratul dsale, arătându-și deosebita recunoștință ce li-o păstrează pentru interesul de care sunt conduși în inde-

plinirea greii lor misiuni și regretul pentru slabele lor dotațiuni, aflătoare în cea mai mare parte încă și acum, tot în stadiul cel mai primitiv. Accentuază în deosebi: că nici când n'a făcut deosebire între învățătorii de stat, comunali și confesionali, ci privindu-i pe toți deopotrivă ca pe adevărați fii ai săi, după putință a promovat deopotrivă interesele tuturor. Și dacă acestor din urmă n'a putut să le promoveze interesele în măsura celor dintâi, cere a nu i-se atribui d-sale, pentrucă cauza zace în împrejurarea, că învățătorii confesionali și interesele lor nu stau sub directa lui dispoziție. Ca de despărțire mulțumind din nou învățătorilor confesionali pentru atențiune și simpatiile ce i-le păstrează, îi asigurază și pentru viitor de tot sprijinul și bunăvoința, promițând, că îndată ce vor putea produce plan de învățământ și ord de ore aprobat de înaltul minister, va promovă din inimă interesele lor, prin ajutorul de stat asigurat prin lege. De remarcat din răspunsul dlui inspector, mai aflăm și declarațiunea de admirație, cum învățătorii confesionali, — ieșiți din preparandia română, care înainte de aceasta cu 10 - 15 ani abia corăspundeau unei mai bune școale populare, produc rezultate, de cari în școalele comunale și de stat, provăzute cu învățători din preparandii mai bine situate, abia ici-colo poți afla.

Sinodul eparhial din Arad. În duminica Tomei s'au deschis prin P. S. Sa Domnul Episcop Ioan I. Papp, sesiunea an. c. a sinodului eparhial diecezan. Raportul senatului școlar, luat cu plăcere la cunoștință, în anul acesta — în mod excepțional — face frumoase elogii învățătorilor, cari atât în școale, cât și în reuniunile lor, au dezvoltat activitate foarte mulțămitoare în raport cu împrejurările de tot înasprite. Pentru promovarea învățământului Ven. Consistoriu a susceput în bugetul diecezei, aprobat de sinod, salariu de 2400 cor. pentru postul de revizor școlar contemplat a se institui în anul curent; iar la institutul preparandial s'au prelininat salarii corespunzătoare pentru înființările catedre de desen și gimnastică. Sinodul terminându-și afacerile, s'a încheiat Joi seara în 29 aprilie (12 maiu), când deputatul sinodal N. Zigre, a mulțămît în numele sinodului P. S. Sale Domnului Episcop, pentru energia cu care conduce — spre vădit progres — toate instituțiunile culturale din dieceză.

Inteligența română și reuniunile învățătoarești. De un timp încoace lumea se interesează în măsură tot mai mare de învățători și nobila lor chemare, căutând felurite ocaziuni și modalități de a-i sprigini și însuflăi în frumoasa lor misiune. În 5 maiu (22 aprilie) a. c. despărțământul Belinț a reuniunii învățătoarești Timișorene, sub prezidiul învățătorului Ioan Furdian din Leucusești, și-a ținut adaunarea s'a generală în comuna Rachita. În programa acesteia, am aflat două disertațiuni foarte importante și anume: „Imaginațiunea creatoare în poezia populară“, ținută de dr. Iosif Popoviciu, profesor universitar și „Victor Vlad dela Marina“ conferență de George Gârda, avocat în Făgei. Asemenea conferințe au influență mare asupra dezvoltării intelectuale a învățătorimei și pot străplântă, până și în cele mai mai expuse pături ale poporului, lucruri frumoase și de folos pentru patrie, neam și biserică. — Felicităm pe colegii noștri din acele părți, pentru onorul ce li-s'a făcut din partea numiților conferențieri, coboriți din sferile mai înalte până în Rachita, în adunarea învățătoarească.

Carte aprobată de Înaltul Ministeriu. Domnii învățători își vor aduce bine aminte de ordinul Ministerial publicat mai în toamna trecută în foaia oficioasă „Néptanitok lapja“, prin care se oprește din folosire „*A treia carte de cetire română*“ de Iosif Moldovan și consoții, în urmarea denunciării, că nu s'ar fi scos dintr'ânsa poezia „Țara mea“, excepționată de acelaș ministeriu. — După multe greutateți în fine ia succes autorului a convinge pe Î. Ministeriu despre netemeinicia denunciării, și așa admițându-i-se a prevede exemplarele încă nevândute din edițiunea a II-a, cu notificarea că este edițiunea a III-a, sub Nr. 25960/1910 a admis din nou folosința acestui manual școlar, bineapreciat din partea recenzentului ministerial. O recomandăm în deosebita atențiune a d-lor învățători.

Excursiune de studiu la Fiume și Veneția. Reuniunea învățătorilor „Arad vidéki tanító egyesület“, își ține în 22 și 23 Iunie a. c., adunarea generală în Arad, cu care ocaziune serbează iubileul de 40 de ani dela întrunire, prăznuind în mod deosebit și iubileul de 25 de ani a zelosului și simpaticului inspector școlar Varjassy Árpád. Folosindu-se de această rară ocaziune, biroul susnumitei reuniuni contemplează și o excursiune de studiu

la Fiume și Veneția. Fiind invitați la aceasta excursiune, vor lua parte mulți și dintre învățătorii aparținători reuniunii noastre sub conducerea prezidentului Iosif Moldovan. Spesele de călătorie la aceasta lungă și foarte interesantă excursiune sunt contemplate cu 28 cor. plus 2 cor., taxă de insinuare. Se fac pașii necesari ca învățătorii după posibilitate să fie provăzuți cu locuințe gratuite, eventul preț redus. Spesele de întreținere le va suportă fiecare participant separat. Plecarea din Arad peste Seghedin va fi Vineri în 24 Iunie la 11 ore a. m. Sosire în Fiume Sâmbătă dimineața la 6 ore. Sâmbătă și Duminică excursioniștii vor cerceta orașul Fiume și instituțiile lui, apoi Abazia și celelalte locuri de viligiatură din apropiere. Luni seara la 9 ore plecare cu vaporul spre Veneția, unde vor ajunge Marți dimineața la 6 ore. Marți, Mercuri vederea lucrurilor minunate din acest oraș zidit pe apă, apoi Joi și Vineri călătorie îndărăpt prin capitala țării Budapesta. Învățătorii cari doresc a se folosi de aceasta rară ocaziune, au să se insinue la cassarul susnumitei reuniuni *Kömives József*, director școlar în Arad, cel mult până în 20 Mai st. n. și să trimită tot acolo taxa de participare 2 cor., și spesele de călătorie 28 cor., cel mult până în 5 Iunie a. c. Fiecare învățător poate însinua și duce cu sine soția ori alt membru de familie, dacă-l va însinua la timp și va solvi și pentru acela taxele amintite. Membrii reuniunii noastre, cari vor participa la aceasta excursiune, sunt rugați a încunoștința despre aceasta, prin o carte de corespondență și pe prezidentul reuniunii noastre D-l Iosif Moldovan.

Rectificare. In nr. 3 la articolul: „Epilogul unei discuții“, s'au strecurat următoarele erori de tipar:

La pagina 49, șirul al 6-lea de sus în jos, în loc de: „ale cărei prime raze locuiesc între pereții școalei“, e a se ceti: „ale cărei prime raze licăresc între pereții școalei“.

La pasagiul al doilea, înainte de finirea zicerii între cuvintele: „de vieață“ și „ci“, e a se intercală: „*al doilea susține, că cauza năvălirii nu e clarificarea ideii de vieață*“, (ci tunul lui Krupp și pușca cu repetiție).

Iarăși Vasile Stroescu. Nici nu ne-am putut orienta încă bine asupra persoanei lui Vasile Stroescu după darul de 100.000 cor.

făcut fondului cultural al mitropoliei române unite din Blaj și iată, că acest suflet mare și adânc înțelegător al vremurilor grele prin care trece astăzi cultura neamului nostru românesc, a făcut și fondului cultural al mitropoliei noastre române ortodoxe din Sibiu un dar de 300.000 cor. în bani gata.

Lacrămi de înșuflețire te cuprind la constatarea unei inimi atât de mari și nobile.

O dovadă aceasta mai mult, că vremurile grele nasc oameni mari și de inimă.

La mulți ani nobile și mare mecenate al neamului românesc!

Noul ministru de culte Zichy și școala confesională. În una din zilele trecute, dl ministru de culte și instrucțiune publică, contele: *Zichy János* a făcut în fața unei deputațiuni *confesionale* următoarele declarațiuni: „*Eu sunt amicul școlii confesionale și principiul pe care-l voi avea în vedere sub întreaga mea activitate ministerială este acela, că acolo unde se află școală bună confesională statul să își țină de datorință să o sprijinească și întărească...* În dispozițiunile mele voi fi condus de două principii: *de dreptatea curată și scutită de orice influință și de grațitudinea pe care o simțesc față de învățătorimea țării, pentru că eu consider pe învățătorii, cari săvârșesc munca nobilă a instrucției populare, fără deosebire de confesiune, de o clasă de oameni, care săvârșește cea mai prețioasă și cea mai însemnată muncă culturală.*

Om înțelept, vorbe înțelepte!

Alegere de învățătoare. În zilele trecute s'a ales de învățătoare în *Belinț* cu multă înșuflețire zeloasa învățătoare *Mărioara Indricău*, cu 118 voturi contra 62. Felicitările noastre!

Învățător de inimă. Dela un învățător înșuflețit și de inimă primim următoarele: „Cu mare bucurie am primit revista noastră! În starea critică în care ne aflăm cade-să, ca să ne strângem cu toții în jurul steagului nostru și a-l sprijini din toate puterile, ca astfel viforul să nu-l poată doborî!!! Din 407 învățători numai 189 sunt abonenți. Unde sunt ceilalți? Ne plângem, că nu ni-se dă nici o atențiune. Uităm însă a ști, că ce cerem dela alții, singuri nu ne știm dă. Cu iubire frățească: *Gheorghe Precupaș, învățător în Dieci*“.